

Jordbrukarhushållens inkomster 2012

JO0204

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	3
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering.....	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	4
1.1 Statistiska målstorheter	4
1.1.1 Objekt och population	4
1.1.2 Variabler	5
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	6
B.2 Tillförlitlighet.....	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3 Aktualitet	8
3.1 Frekvens	8
3.2 Framställningstid	8
3.3 Punktlighet	8
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	8

4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	11
5.1	Spridningsformer	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Jordbrukets ekonomi

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 JÖNKÖPING
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036-15 59 33
Telefax: 036 – 34 01 96
E-post: ann-marie.karlsson@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 JÖNKÖPING
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Monica Eidstedt
Telefon: 036-15 57 97
Telefax: 036 – 34 01 96
E-post: monica.eidstedt@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Statistiken framställs enbart genom registerbearbetningar.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt beslut av Riksarkivet (RA) hösten 1999 skall ADB-register för Jordbrukarhushållens inkomster friställas när de inte längre behövs för statistikproduktion.

A.9 EU-reglering

Någon EU-reglering föreligger inte för denna statistik.

A.10 Syfte och historik

Undersökningens syfte är att dels belysa utvecklingen och sammansättningen av jordbrukarhushållens inkomster vid olika grupper av jordbruksföretag, dels att belysa utvecklingen av hushållsinkomst efter transfereringar och dess sammansättning för jordbrukarhushåll och andra hushållsgrupper. Undersökningen har genomförts varje år sedan inkomståret 1984 med undantag för inkomståren 1993 och 1994. Före 1984 ingick vissa uppgifter om taxerade nettointäkter och avdrag i den dåvarande deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU). För inkomståren 1999 – 2001 baserades den svenska rapporteringen till Eurostats statistikgren IAHS (Income of the Agricultural Households Sector) på delvis samma underlag som Jordbrukarhushållens inkomster. Eurostats insamling av uppgifter till IAHS har sedan inkomståret 2002 tillfälligt upphört i avvaktan på en större översyn av undersökningen. En sådan utredning har nu genomförts, men inom Eurostat har man ännu inte tagit slutlig ställning till hur man i framtiden ska undersöka hushållsinkomster för jordbrukare.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över jordbrukarhushållens inkomster används av organisationer, företag, Sveriges lantbruksuniversitet och myndigheter som underlag för jordbrukspolitiska ställningstaganden, ekonomiska bedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Uppgiftsinsamling/Mätning

Undersökningen baseras på en samkörning mellan statistikregistren Lantbrukets företagsregister (LBR) och Inkomst- och Taxeringsregistret (IoT). För inkomståren 1999–2001 gjordes även en bearbetning av variabler från IoT i den longitudinella individdatabasen LINDA för att ta fram statistik över jämförelsegrupper enligt IAHS krav.

A.13 Internationell rapportering

För inkomståren 1999–2001 baserades den svenska rapporteringen till Eurostats statistikgren IAHS (Income of the Agricultural Households Sector) på delvis samma underlag som Jordbrukarhushållens inkomster. Eurostats insamling av uppgifter till IAHS har sedan inkomståret 2002 tillfälligt upphört i avvaktan på en större översyn av undersökningen.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Om Eurostats översyn av IAHS medger kommer den svenska rapporteringen även framöver att baseras på en samkörning mellan LBR och IoT/LINDA. Några förändringar planeras inte.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna undersöknings syfte är att belysa utvecklingen och sammansättningen av jordbrukarhushållens inkomster vid olika grupper av företag. Denna statistik baseras på en samkörning mellan statistikregistren Lantbrukets företagsregister (LBR) och Inkomst- och Taxeringsregistret (IoT). Inkomståren 1999-2001 gjordes även en bearbetning av variabler från IoT i den longitudinella individdatabasen LINDA.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Genomsnittliga hushållsinkomster och deras sammansättning i form av taxerade inkomster, avdrag samt positiva och negativa transfereringar.

1.1.1 Objekt och population

Populationen utgörs av samtliga jordbrukarhushåll i landet som driver jordbruksföretag med mer än 2,01 hektar åker (före 2001 var gränsen 2,1 hektar) eller mer än 5,0 ha jordbruksmark (fr.o.m. år 2010) Dock ingår inte hushåll som driver företaget i aktiebolagsform.

Undersökningens registerpopulation består av jordbruksföretag i Lantbrukets företagsregister (LBR) 2012, vilket i sin tur till viss del bygger på Jordbruksverkets register för stödansökningar. Då reglerna för jordbruksstöden ändrades till 2005, har detta påverkat vissa resultat i undersökningen.

Fr.om. år 2011 visas också vissa resultat med driftsinriktningen småbruk

utbrutet. (Se avsnitt 4.1.)

Fr.o.m. år 2010 särredovisas vissa uppgifter för heltidsjordbruk. (Se avsnitt 4.1.)

1.1.2 Variabler

Ingående variabler framgår av nedanstående förteckning.

Antalsuppgifter

Antal brukare/företagare och maka/make – kvinnor

Antal brukare/företagare och maka/make – män

Antal hushållsmedlemmar

Antal hushåll

Antal hushållsmedlemmar per hushåll

Antal ensamstående brukare/företagare – kvinnor

Antal ensamstående brukare/företagare - män

Antal samtaxerade brukare/företagare - kvinnor

Antal samtaxerade brukare/företagare - män

Antal samtaxerade maka/make till företagare - kvinnor

Antal samtaxerade maka/make till företagare - män

Uppgifter om taxerade förvärvsinkomster m.m.

Taxerade förvärvsinkomster och avdrag m.m. samt nettoinkomst av näringsverksamhet under det aktuella året

Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av tjänst

Därav pension m.m.

Sammanräknad förvärvsinkomst

Taxerad förvärvsinkomst

Beskattningsbar förvärvsinkomst

Redovisat överskott av näringsverksamhet

Överskott som kvittats mot tidigare års underskott

Totalt överskott av näringsverksamhet

Årets underskott av näringsverksamhet

Nettoinkomst av näringsverksamhet

Samlad inkomst av näringsverksamhet

Reserveringar

Avsättning till periodiseringsfond

Återföring av periodiseringsfond

Periodiseringsfond netto

Taxerade kapitalinkomster och kapitalutgifter

Positiv räntefördelning

Negativ räntefördelning

Räntefördelning netto

Överskott av kapital

Underskott av kapital

Nettoinkomst av kapital

Nettoinkomst av kapital exkl. räntefördelning netto

Skatter

Allmän pensionsavgift
Skatt på förvärvsinkomster
Skatt på kapitalinkomster
Övriga skatter
Skattereduktioner
Skatter och allmän pensionsavgift

Hushållsinkomst före och efter transfereringar

Avsättning till expensionsmedel
Minskning av expensionsmedel
Nettoförändring av expensionsmedel
Allmänna avdrag
Hushållsinkomst före skattefria positiva transfereringar och skatter m.m.
Skattefria positiva transfereringar
Övriga negativa transfereringar
Hushållsinkomst efter transfereringar

Därutöver ingår i observationsregistret ett antal icke publicerade resultatvariabler, bakgrundsvariabler och variabler som används för avstämningar.

1.1.3 Statistiska mått

Denna statistik innehåller i första hand skattningar av typen **medelvärden** men även av typen **totalvärden** efter gruppindelningar som beskrivs i avsnitt 1.1.4.

Storheter av typ **totalvärden**:

- Antal hushåll
- Antal hushållsmedlemmar

Storheter av typ **medelvärde**:

- Antal medlemmar per hushåll
- Hushållsinkomst (samt ingående taxerade inkomster och avdrag samt positiva och negativa transfereringar)

1.1.4 Redovisningsgrupper

Uppgifter om antal hushåll och hushållsmedlemmar m.m. samt taxerade förvärvsinkomster m.m. redovisas för

- hela riket
- tre riksområden (RO)
- nio storleksgrupper där storleken mäts i areal åker
- heltidsjordbruk (jordbruksföretag som kräver en arbetsinsats bestående av minst 1 600 standardtimmar per år)
- tio driftsinriktningar enligt den svenska typologin (samt småbruk fr.o.m. inkomståret 2005)
- fyra åldersgrupper
- län

1.1.5 Referenstider

Kalenderåret 2012.

1.2. Fullständighet

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultaten för jordbrukarhushållen grundas på totalbearbetningar. Den väsentliga osäkerhetskällan är att mindre än 1 % av brukarna i LBR inte kunnat återfinnas i IoT när dessa register matchats mot varandra.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Denna undersökning är en totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning och undertäckning av jordbrukarhushåll bedöms vara mycket liten, varför effekten av dessa torde vara försumbar.

Eftersom statistiken också indirekt i viss mån är beroende av vilka jordbrukare som finns i Jordbruksverkets stödregister, har förändringar i reglerna för jordbruksstöd fått visst genomslag i undersökningens registerpopulation för 2005 och följande år (se avsnitt 4.1).

2.2.3 Mätning

Uppgifterna baseras på SCB:s Inkomst- och Taxeringsregister, IoT, och några mätfel förekommer inte annat än då deklara-tionsuppgifter är felaktiga eller ej kompletta. Totalt sett bedöms felaktigheterna i IoT vara försumbara.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall förekommer inte. Däremot finns ett bortfall beroende på att något mindre än 1 % av brukarna i LBR inte kunnat återfinnas i IoT när dessa register matchats mot varandra. Någon justering för detta bortfall har inte gjorts.

2.2.5 Bearbetning

Undersökningen är en samkörning mellan register vid SCB. Vissa s.k. outliers utesluts vid bearbetningen. Se sista stycket i avsnitt 2.2.6.

2.2.6 Modellantaganden

Vid definition av hushåll är regeln i RTB (Registret över totalbefolkningen) att två generationer som bor på samma fastighet förs till samma hushåll. För jordbrukarna blir antalet vuxna barn som förs till samma hushåll som föräldrarna överdrivet stort, eftersom det ofta finns mer än en bostad på jordbruksfastigheterna. Vid bearbetningen för jordbrukarhushållens inkomster har därför en schablon införts som innebär att barn i jordbrukarfamiljer ansetts ha eget hushåll från och med det år de fyllt 30 år. Detta är naturligtvis inte alltid fallet lika väl som en del barn under 30 år har eget hushåll på samma fastighet som föräldrarna. Denna schablonbehandling har ändå ansetts komma närmare de faktiska förhållandena än att helt gå på uppgiften i RTB.

Till och med inkomståret 1990 baserades undersökningen av jordbrukarnas nettointäkter m.m. till största delen på en sambearbetning av Deklara-tionsundersökningen för jordbrukare (DU) och den totalräknade inkomststatistiken.

Eftersom urvalet till DU var relativt litet, kunde förekomsten i urvalet av enstaka företagare med extrema inkomster utanför jordbruket starkt snedvridda resultaten i enskilda grupper och omöjliggöra en jämförelse av utvecklingen mellan åren. För att begränsa sådan störande inverkan fördes företaget till gruppen juridiska personer och hushållen på dessa företag ingick inte i beräkningen av hushållsinkomster.

För att inte ändra den tidigare nivån i undersökningen har ungefär samma förfarande tillämpats även från och med 1991 när resultaten tas fram genom en totalundersökning. Gränsen för inkomster från annat än näringsverksamhet, är från och med inkomståret 1995 24 basbelopp, vilket motsvarade 1 056 000 kronor år 2012. Avgränsning görs också av företag med extremt stort underskott av näringsverksamhet (som då praktiskt taget undantagslöst härrör från annan verksamhet än jordbruk). Gränsen är i detta fall 24 basbelopp plus 0,02 basbelopp per standardtimme. För t.ex. ett företag med 1 000 standardtimmar innebär det att gränsen år 2012 är 1 936 000 kronor. Viss avgränsning görs också av företag med extrema skattepliktiga tillgångar. Till och med inkomståret 2006 var gränsen för detta 200 basbelopp plus 0,25 basbelopp per standardtimme, vilket för detta år innebar en gräns på 17 865 000 kronor för skattepliktiga tillgångar. Eftersom beskattningen av förmögenhet slopats från och med inkomståret 2007, saknas uppgifter om skattepliktiga tillgångar i Inkomst- och Taxeringsregistret, varför denna avgränsning inte längre är möjlig att göra. De hushåll som uteslöts på grund av extremt höga skattepliktiga tillgångar inkomståret 2006 ingår därför inte heller i undersökningen från och med inkomståret 2007.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Inga osäkerhetsmått redovisas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig sedan 1984 med undantag för inkomståren 1993 och 1994, för vilka inga bearbetningar gjorts.

3.2 Framställningstid

Resultaten redovisas i slutet av maj, 17 månader efter inkomstårets utgång.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

För att få en jämförelse mellan heltidsjordbruk, samtliga jordbrukshushåll samt småbruk visas resultat i vissa tabeller även för driftsinriktningen småbruk utbrutet fr.o.m. år 2011. Ett jordbruksföretag som har ett arbetsbehov som är lägre än 400 standardtimmar per år definieras som småbruk.

För att bättre belysa förhållandena i det yrkesmässiga jordbruket, visas från och med år 2010 resultat i vissa tabeller även för heltidsjordbruk. Ett jordbruksföretag som beräknas kräva minst en heltidstjänst, 1 600 standardtimmar, per år definieras som ett heltidsjordbruk.

Från och med år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna från och med år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,00 hektar jordbruksmark. I LBR 2012 används därför en avgränsning på minst 2,01 hektar åkermark eller minst 5,00 hektar jordbruksmark.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehöll LBR 67 879 företag år 2010. Med den nya avgränsningen innehöll LBR 71 091 företag år 2010. Således gjorde den nya avgränsningen att LBR ökade med ca 3 000 företag från och med år 2010. Dessa företag återfanns i stort sett bara i storleksklassen av företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

I samband med övergången från arealstöd till gårdsstöd år 2005 till följd av EU:s jordbruksreform ansökte betydligt fler jordbrukare än tidigare om stöd. Det innebär att ansökningar kom från jordbrukare som tidigare aldrig ansökt om stöd och därför inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserat stöd 2005 ledde till ett ökat antal företag i LBR. Den totala åkerarealen har påverkats relativt lite, men i viss utsträckning har stöd sökts för arealer som ingen tidigare sökt stöd för. Förändringarna jämfört med tidigare år bör därför tolkas med försiktighet. De innebär inte att jordbruket förändrats på motsvarande sätt, utan är också en följd av stödreglerna. Eftersom de tillkomna företagen var många men i regel små, innebär det för jordbrukarhushållens inkomster att inverkan på resultaten är störst för redovisningsgrupper där hushållen inte är indelade efter storlek (hela riket, riksområden respektive åldersgrupper). Effekten är att jordbruksrelaterade variabler i dessa grupper uppvisar lägre värden än de annars skulle ha gjort, medan icke jordbruksrelaterade variabler i regel fått ökade värden. Indelningarna efter åkerareal respektive driftsinriktning påverkas däremot inte i någon större utsträckning. För variabeln *hushållsinkomst efter transfereringar* har dessa effekter till stor del tagit ut varandra och inverkan av förändringarna i populationen är relativt liten.

Indelningen av jordbruksföretag i driftsinriktningar baseras på grödarealer och antal husdjur av olika slag vid jordbruksföretagen. Dessa uppgifter finns för alla jordbruksföretag åren 1999, 2000, 2003, 2005, 2007 och 2010. För mellanliggande och senare år finns uppgifter för ett urval av företag. Vid indelning i driftsinriktning för de företag där aktuella uppgifter saknas används senast tillgängliga uppgifter, vilket medför en viss eftersläpning i klassificeringen som rättas till nästa gång en totalundersökning genomförs. Denna eftersläpning i

klassificeringen under de mellanliggande åren kan förväntas ha en viss effekt även på de redovisade ekonomiska variablerna för dessa år. En följd av detta blir att en del av de förändringar som skett under de mellanliggande åren kommer till uttryck först det år då aktuella strukturuppgifter föreligger för samtliga jordbruksföretag.

Det från och med år 2000 förändrade sättet att producera Lantbruksregistret (LBR) har medfört att antalet redovisade brukare per företag minskat något samtidigt som andelen äldre brukare minskat kraftigt. Det senare gäller framför allt brukare som är 65 år och äldre. Effekten av dessa förändringar har uppskattats medföra att resultaten för hela riket ökat 1 à 2 % för de flesta variabler mellan åren 1999 och 2000. För överskott av kapital och nettoinkomst av kapital har inverkan varit en sänkande effekt på omkring 1 %. Slutligen beräknas inverkan haft en sänkande effekt med hela 8 % för pensionsinkomsten. Eftersom förändringen av andelen pensionärer, som orsakats av det förändrade sättet att producera LBR, varierar mellan olika redovisningsgrupper bör förändringarna för dessa mellan 1999 och 2000 tolkas med försiktighet.

Därutöver gäller från och med inkomståret 1999 att de redovisade uppgifterna avser medelvärden per hushåll när inget annat anges (vissa specifika uppgifter presenteras som medelvärden på individnivå). Före inkomståret 1999 redovisades uppgifter för brukaren inklusive samtaxerad maka/make. Resultaten för 1999 och följande år är därför inte direkt jämförbara med redovisade resultat för 1998 och tidigare. Jämförbarheten för gruppindelningar som bygger på den svenska typologin påverkas mycket starkt av den förändrade beräkningsmetodik som tillämpas för typologin från och med 1999.

För äldre uppgifter gäller att vissa uppgifter om taxerade nettointäkter och avdrag fanns i dåvarande Deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU) för tiden före 1984. I stort sett samma grupper av företag har studerats sedan 1984. Variabelinnehållet har också varit relativt oförändrat. Däremot försvårade 1990 års skattereform väsentligt jämförelser mellan år före 1991 och perioden därefter. Även de förändringar för företagare som infördes från och med inkomståret 1994 försvårar i viss utsträckning jämförelser mellan perioden före och efter förändringen.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Klassindelningen ansluter till den som används inom annan jordbruksstatistik. Redovisningsvariablerna är i huvudsak desamma som används i annan svensk inkomststatistik.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

I princip används från och med inkomståret 1999 samma hushållsbegrepp som i den totalräknade inkomststatistiken. Den tidigare avgränsningen till brukare inklusive samtaxerad maka/make skiljer sig däremot något från de definitioner av familj/hushåll som tillämpas i annan inkomststatistik.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

De årliga statistikuppgifterna publiceras från och med redovisningen av inkomståret 2000 enbart som webb-SM i SM-serie JO 42. I de statistiska meddelandena finns förklarande text och texttabeller samt huvudtabeller.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik finns kostnadsfritt åtkomliga på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som kostnadsfritt önskar erhålla statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post, kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Vissa uppgifter publiceras också i Jordbruksstatistisk årsbok.

5.2 Presentation

Framgår av ovan angivet SM.

5.3 Dokumentation

Hittillsvarande dokumentation finns i form av skriven programdokumentation och postbeskrivningar. Från och med inkomståret 1999 är avsikten att dokumentationen i ett senare skede skall finnas tillgänglig i SCB:s dokumentationssystem SCBDOK.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Forskare med flera kan efter prövning få tillgång till avidentifierat material för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Jordbruksverket besvarar frågor om undersökningens innehåll och genomförande.